

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล Political Participation of Rajamangala University of Technology's Students

อัญชุลี วงษ์บุญงาม^{1*} และดารณี ธัญญสิริ²

¹อาจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

²อาจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 420 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ารวม และสถิติสหสัมพันธ์ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ คือ .05 ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาสนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมืองกับเพื่อนมากที่สุด และเปิดรับสื่อโทรทัศน์เพื่อใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองมากที่สุด รวมถึงนักศึกษามีความรู้ทางการเมืองในระดับมาก โดยมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของประชาชนมากที่สุด และนักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมากที่สุด การเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการถอดถอนผู้แทน และความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และการเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เรื่องการรวมกลุ่มเพื่อนอนุรักษ์และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น

Abstract

This research is a quantitative research in which data were gathered from 420 students of Rajamangala University of Technology's students in Bangkok. Data were analyzed for frequency, percentage, mean, sum and correlation. The level of significance is .05. Results indicated that students conversed with friends mostly on the issue of political information and got most information on politics and political event from television media. Students were knowledgeable on politics in high level, particularly about the duty of people. Students had moderate level of political participations, mostly by voting in local-level election. Media exposure to follow political events and information has positive relations with knowledge about political party, rights in removal of Representatives and eligibility for voting. Media exposure to converse about political information has positive relations with political participations, grouping for conservation and revival of traditions, customs, and local wisdoms.

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมทางการเมือง

Keywords : Political Participation

1. บทนำ

ช่วงปี 2516-2519 กลุ่มนักศึกษาซึ่งจัดตั้งเป็นขบวนการนิสิตนักศึกษามีกิจกรรมหนึ่งทางการเมือง คือ การขับเคลื่อนจิตสำนึกและสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ต่อมาภายหลังเหตุการณ์วันที่ 6 ตุลาคม 2519 กลุ่มนักศึกษากฎวิพากษ์จากคนจำนวนหนึ่งว่าเป็นตัวแทนและเครื่องมือทางการเมืองของฝ่ายซ้าย ในขณะที่ขบวนการนักเรียนอาชีวศึกษา ก็ถูกวิพากษ์ว่าเป็นตัวแทนทางการเมืองของฝ่ายขวา แต่ต่อมากลุ่มนักศึกษาเหล่านี้ได้ลดบทบาทลง และสถาบันอุดมศึกษาก็เริ่มมีความอ่อนล้าทางจิตวิญญาณสังคมด้วย แม้ว่าช่วงปี 2520 สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยจะมีการเติบโตหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทางโดยเฉพาะเทคโนโลยีที่เติบโตตามการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มเทคโนโลยีพระจอมเกล้า กลุ่มเทคโนโลยีราชมงคล ซึ่งพัฒนามาจากวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตร และวิทยาลัยอาชีวศึกษาจำนวนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การเติบโตของสถาบันอุดมศึกษาที่ผ่านมากฎวิพากษ์ว่าเติบโตอย่างไร้ทิศทาง ไร้ขอบเขต อ่อนคุณภาพ และขาดมิติของประโยชน์ มิติของปัญญา มิติของจิตวิญญาณและปฏิสัมพันธ์กับสังคม

ซึ่งช่วงนี้เอง (พ.ศ. 2519 - พ.ศ. 2534) การเมืองไทยถูกเรียกว่า “ประชาธิปไตยครึ่งใบ” การเมืองอยู่ในอำนาจของทหาร และต่อมาในยุครัฐบาลของพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ. 2531 - พ.ศ. 2534) แม้ว่าจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ตาม แต่นายกรัฐมนตรีและสมาชิกวุฒิสภายังคงมาจากการแต่งตั้ง ในขณะที่เดียวกันคนชนชั้นกลางก็ได้รับการศึกษาเพิ่ม

มากขึ้น ตลาดแรงงานภาคเอกชนขยายตัวเนื่องจากเสถียรภาพทางการเมืองมีมากขึ้น ดังนั้นการขยายธุรกิจการลงทุนจึงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนอาจกล่าวได้ว่าเศรษฐกิจไทยเจริญเติบโตและก้าวล้า นำการเมืองของประเทศ (นาริวรรณ กลิ่นรัตน์, 2550)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2534 เกิดการรัฐประหารโดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ได้ทำการรัฐประหารยึดอำนาจจากรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ และเกิดเหตุการณ์ทางการเมืองอีกมากมายตามมากระทั่ง ปี พ.ศ. 2535 คณะ รสช. เองก็มีพฤติกรรมร่ำรวยผิดปกติ ประกอบกับภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2535 พรรคเสียงข้างมากกลับเสนอชื่อพลเอกสุจินดา คราประยูรให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทนนายณรงค์ วงศ์วรรณ หัวหน้าพรรคสามัคคีธรรม โดยอ้างว่านายณรงค์เป็นบุคคลที่สหรัฐอเมริกาสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องในการค้ายาเสพติดและถูกปฏิเสธการให้วีซ่าเข้าประเทศสหรัฐอเมริกา เหตุการณ์ต่าง ๆ ล้วนก่อให้เกิดความไม่พอใจจากคนชนชั้นกลางจนเกิดเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” ซึ่งเป็นการรวมตัวกันของคนชนชั้นกลางในเมืองจำนวนมาก คนเหล่านี้ล้วนมีฐานะดี การศึกษาดี จนได้รับการเรียกขานว่า “มือบมือถือ” เหตุการณ์นี้สงบลงได้ด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเรียกพลเอกสุจินดา คราประยูร และพลตรีจำลอง ศรีเมืองเข้าเฝ้าเพื่อรับฟังพระราชดำรัส แล้วเหตุการณ์ทั้งหมดก็ยุติลง (นาริวรรณ กลิ่นรัตน์, 2550) กล่าวได้ว่าเหตุการณ์พฤษภาทมิฬคนชนชั้นกลางได้เข้ามามีบทบาทอีกครั้งแต่เป็นคนชนชั้นกลางในรูปของแรงงานในระบบตลาดไม่ใช่ นักศึกษาปัญญาชนเหมือนในอดีต

เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนชนชั้นกลางในสังคมไทย พบว่า ในอดีตกลุ่มนักศึกษาให้ความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองจนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการเมือง ต่อมาคนชนชั้นกลางที่ให้ความสนใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองได้แปรเปลี่ยนเป็นกลุ่มแรงงานในระบบตลาด ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของนิลกุลใจอ่อนน้อย (2543) ซึ่งพบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่ำ โดยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันตามระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในหมวด 7 การมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชน โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา ให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ นอกจากนี้ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง รวมไปถึงการออกเสียงประชามติในเรื่องที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนและประเทศชาติ และในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้มีการออกเสียงประชามติ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2551)

แม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 จะกำหนดเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยตรงของประชาชนไว้ แต่ประชาชนก็ยังมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากปัญหาด้านทัศนคติและ

ค่านิยมทางการเมือง ปัญหาด้านความรู้ ปัญหาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาเกี่ยวกับผู้นำท้องถิ่น ข้าราชการ และปัญหาเกี่ยวกับการนำเสนอข้อมูลสู่สาธารณชน (โกวิทย์ พวงงาม และคณะ, ม.ป.ป.) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองตามกฎหมายประชามติและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนกลับกลายเป็นการสร้างความขัดแย้งของคนในสังคม รัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 อาจจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักการเมืองในแง่การสร้างระบบอุปถัมภ์ การซื้อเสียงได้ เพราะรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ. 2550 ไม่ได้ออกแบบการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างตลาดการเมืองให้มีการแข่งขันที่สมบูรณ์ (ประโยชน์ เจริญสุข และคณะ, 2551)

ด้านความรู้ความเข้าใจการศึกษาวิจัยเรื่อง “สิทธิ หน้าที่ กับบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประเทศ” พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นเรื่องสิทธิในระดับปานกลาง และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นเรื่องหน้าที่พลเมืองในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ยังศึกษา พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นเรื่องประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เนื่องจากการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิ หน้าที่ และบทบาทการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนมีไม่มาก รวมถึงสภาพเศรษฐกิจทำให้ประชาชนต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลให้สังคมไทยไม่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ รวมถึงประชาชนขาดความเชื่อมโยงบทบาทและสถานภาพของตนเองให้เข้ากับเรื่องของการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้ประชาชนเข้าใจผิดว่าการพัฒนาประเทศเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐและผู้แทนราษฎร

เท่านั้น โดยประชาชนได้ทำหน้าที่เสร็จสิ้นแล้ว ด้วยการเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่แทนตนเอง (ประโยชน์ เจริญสุข และคณะ, 2551)

ดังนั้น การสร้างความมีส่วนร่วมให้กับประชาชนจึงจำเป็นต้องใช้เวลาพอสมควร โดยต้องสร้างการตระหนักรู้ถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และสร้างความรู้ความเข้าใจต่อประเด็นเรื่องการมีส่วนร่วมให้กับประชาชนอย่างกว้างขวางทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และช่องทางการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงผู้รับสารที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 มาตรา 5 ระบุว่า ให้สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลตามพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 เป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตามพระราชบัญญัตินี้ จำนวน 9 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน และให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแต่ละแห่งตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ทั้งนี้พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 มาตรา 7 ระบุว่าให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่เน้นการปฏิบัติ ทำการสอน ทำการวิจัย ผลิตครูวิชาชีพ ให้บริการทางวิชาการ ในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แก่สังคม ทะนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษามีโอกาสในการศึกษาต่อด้านวิชาชีพเฉพาะทางระดับปริญญาเป็นหลัก ดังนั้น บทบาทของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จึงฉายภาพของนักประดิษฐ์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากกว่าการร่วมกิจกรรมทางการเมือง

การศึกษาวิจัยหัวข้อ “การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร” จึงเป็นเรื่องที่ยังไม่เคยมีการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างนี้มาก่อน และเป็นหัวข้อที่น่าสนใจในการค้นคว้าหาคำตอบในประเด็นการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางด้านการเมือง และการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มคนชนชั้นกลาง ซึ่งเป็นนักศึกษาในกลุ่มสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร

1.1 วัตถุประสงค์

1.1.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร

1.1.2 เพื่อศึกษาความรู้ทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขต

กรุงเทพมหานคร

1.1.3 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร

1.1.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับความรู้ทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร

1.1.5 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร

1.2 คำถามวิจัย

1.2.1 นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองอย่างไร

1.2.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร มีความรู้ทางการเมืองหรือไม่ อย่างไร

1.2.3 นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมทางการเมืองหรือไม่ อย่างไร

1.2.4 การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับความรู้ทางการเมืองของนักศึกษาหรือไม่ อย่างไร

1.2.5 การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาหรือไม่ อย่างไร

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณกับกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 วิทยาเขต ประกอบด้วย 1) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร: ภาชนิซยการพระนคร โซดิเวช เทเวศร์ ซุมพรเขตรอดุมคักดี พระนครเหนือ 2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ: บพิตรพิมุข มหาเมฆ เทคนิกกรุงเทพฯ พระนครใต้ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก: จักรพงษภูวนารถ อุเทนถววย 4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์: บพิตรพิมุข จักรวรรดิ วิทยาลัยเพาะช่าง

2. วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ที่ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 4 มหาวิทยาลัย ซึ่งมี 12 วิทยาเขต ดังนี้ 1) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประกอบด้วย ภาชนิซยการพระนคร โซดิเวช เทเวศร์ ซุมพรเขตรอดุมคักดี พระนครเหนือ 2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ประกอบด้วย บพิตรพิมุข มหาเมฆ เทคนิกกรุงเทพฯ พระนครใต้ 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ประกอบด้วย จักรพงษภูวนารถ อุเทนถววย 4) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

รัตนโกสินทร์ ประกอบด้วย บพิตรพิมุข จักรวรรดิ วิทยาลัยเพาะช่าง จำนวน 54,970 คน (ข้อมูลปี 2553)

จากนั้นผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางของ Krejcie and Morgan จะได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 381 คน ผู้วิจัยกำหนดให้โควตา วิทยาลัยแต่ละ 35 คน เพื่อให้การศึกษาข้อมูล ครอบคลุมมากที่สุด ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างในการ ศึกษาครั้งนี้จะถูกสุ่มจาก 12 วิทยาลัย ได้จำนวน ทั้งสิ้น 420 คน จากนั้นผู้วิจัยแจกแบบสอบถาม ให้กระจายตามเพศและสาขาวิชา รวมจำนวน ทั้งสิ้น 420 ชุด

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการเปิดรับ ข่าวสารทางการเมือง ความรู้ และการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัย นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มที่มีคุณสมบัติ ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหา- วิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขต นครพนมบุรี โดยตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความรู้ ทางการเมือง ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีการ ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) ใช้เครื่องมือ 1 ชุดทดสอบเพียงครั้งเดียวกับกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 20 คน โดยใช้สูตร K.R. 21 ได้ คำตอบเท่ากับ 0.97 ดังนั้น แบบทดสอบตอนที่ 3 นี้ มีความเชื่อมั่นระดับสูง สำหรับการทดสอบตอนที่ 2 การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง และตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ กับนักศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตนครพนมบุรี จำนวน 50 คน เพื่อนำคำตอบ มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นในโปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefcient) ของ Cronbach โดยค่าเฉลี่ยของ ความเชื่อมั่น (α) ที่คำนวณได้จะต้องไม่ต่ำกว่า 0.75 จึงจะถือว่าเครื่องมือที่ใช้มีความเชื่อมั่นได้ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 ได้เท่ากับ 0.82 และตอนที่ 4 ได้เท่ากับ 0.80 ค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 และ 4 ได้เท่ากับ 0.81 ดังนั้น จึงถือว่าเครื่องมือ ที่ใช้เก็บข้อมูลมีความเชื่อมั่นได้

2.3 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้สำรวจมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลที่มีสถานที่ตั้ง วิทยาเขตหรือศูนย์การ เรียนที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร จากนั้น แบ่งทีมผู้วิจัยลงพื้นที่แจกแบบสอบถามกับกลุ่ม ตัวอย่าง สถานที่ละ 35 ชุด แล้วตรวจคัดเลือก แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ นำไปวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ วิเคราะห์ โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่ารวม (Sum) และสถิติค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) โดยกำหนด ระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาและอภิปรายผล

3.1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

นักศึกษามีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อใช้ สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมืองโดยสนทนา

กับเพื่อนมากที่สุด (ร้อยละ 51.0) รองลงมา คือ คนในครอบครัว (ร้อยละ 44.8) ถัดไป คือ สื่อสังคมออนไลน์ (ร้อยละ 1.9) สำหรับการเปิดรับสื่อเพื่อใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมือง นักศึกษาเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 71.2) รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 17.9) ถัดไป คือ สื่อบุคคล (ร้อยละ 4.3) นอกจากนี้ ยังพบว่า หากข้อมูลข่าวสารไม่ตรงกันนักศึกษาจะเชื่อถือข้อมูลจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด (ร้อยละ 35.7) รองลงมาไม่เชื่อถือสื่อใดเลย (ร้อยละ 19.6) ถัดไปเชื่อถือข้อมูลจากสื่อหนังสือพิมพ์ (ร้อยละ 18.8)

ด้านพฤติกรรมการติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.21) โดยติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองเรื่อง ผลการเลือกตั้งมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.55) รองลงมาติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองในเรื่อง การประท้วงทางการเมือง (ค่าเฉลี่ย = 3.51) ถัดไปติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองในเรื่อง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (ค่าเฉลี่ย = 3.35)

ทั้งนี้ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความรู้ทางการเมืองในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 0.63) โดยมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของประชาชนมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 0.90) รองลงมา มีความรู้เกี่ยวกับสิทธิในระบอบประชาธิปไตย (ค่าเฉลี่ย = 0.76) ถัดไปมีความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ค่าเฉลี่ย = 0.74)

ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 2.66) โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.85) รองลงมา กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส./สว. (ค่าเฉลี่ย = 3.79) ถัดไปกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรมการพูดคุยถกเถียงทางการเมือง (ค่าเฉลี่ย = 2.94)

3.2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับความรู้ทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ตารางที่ 1 ตารางแสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมืองกับความรู้ทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง

ความรู้ทางการเมืองในช่วงปี 2554	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)
ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน	-.107	.028*
ความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	-.100	.041*
ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในระบอบประชาธิปไตย	-.116	.017*

* P < .05

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่า การเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความรู้อาการเมืองในเรื่อง

ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งและความรู้เกี่ยวกับสิทธิในระบอบประชาธิปไตย เมื่อพิจารณาค่า r พบว่าเป็นค่าความสัมพันธ์ทางลบ

ตารางที่ 2 ตารางแสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ข่าวสารทางการเมืองกับความรู้อาการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง

ความรู้ทางการเมืองในช่วงปี 2554	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)
ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน	-.100	.041*
ความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง	.110	.024*
ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการถอดถอนผู้แทน	.141	.004**
ความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	.116	.018*

* $P < .05$, ** $P < .01$

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่า การเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความรู้อาการเมืองในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการถอดถอนผู้แทน และความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เมื่อพิจารณาค่า r พบว่า เรื่องความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เป็นค่าความสัมพันธ์ทาง

ลบ แต่ค่า r เรื่องความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการถอดถอนผู้แทน และความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นค่าความสัมพันธ์ทางบวก

3.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ตารางที่ 3 ตารางแสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)
รวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์ และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ	.115	.018*

* $P < .05$

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่า การเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่อง การรวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์

และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ เมื่อพิจารณาค่า r พบว่า เป็นค่าความสัมพันธ์ทางบวก

ตารางที่ 4 ตารางแสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)
เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นกับสภาที่ปรึกษา หรือองค์กรอิสระอื่น	-.149	.002**
เข้าร่วมกิจกรรม ร่วมประชุม รมรงค์หาเสียงเลือกตั้งกับพรรคการเมือง	-.114	.019*
มีส่วนร่วมในการประชุมรณรงค์เคลื่อนไหวทางการเมือง	-.126	.010**
สนับสนุนนักการเมือง / พรรคการเมือง	-.098	.045*

* $P < .05$, ** $P < .01$

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่า การเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นกับสภาที่ปรึกษา หรือองค์กรอิสระอื่น การเข้าร่วมกิจกรรม ร่วมประชุม รมรงค์หาเสียงเลือกตั้งกับพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมในการประชุมรณรงค์เคลื่อนไหวทางการเมือง และการสนับสนุนนักการเมือง / พรรคการเมือง เมื่อพิจารณาค่า r พบว่า เป็นค่าความสัมพันธ์ทางลบ

3.4 อภิปรายผล

ผู้วิจัยอภิปรายผลตามแนวคิดดังนี้ บุคคลจะเลือกสนใจหรือเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งหนึ่งแหล่งใดที่มีอยู่หลากหลาย ด้วยการแสวงหาตามความคิดเห็นหรือความสนใจที่สอดคล้องกับทัศนคติเดิมของตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็จะหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ไม่ตรงกับทัศนคติและความคิดเดิมของตนเอง เนื่องจากการเปิดรับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจหรือทัศนคติที่มีอยู่เดิมจะทำให้เกิดภาวะความไม่สมดุลทางจิตใจ (دنุพล อุณจินตตามณี, 2545)

ซึ่งการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาเลือกเปิดรับสื่อบุคคล คือ เพื่อนเพื่อใช้สนทนาทางการเมือง และเลือกเปิดรับสื่อมวลชน คือ โทรทัศน์เพื่อใช้ติดตามเหตุการณ์ข่าวสารทางการเมือง โดยนักศึกษาเลือกสนใจติดตามข่าวสารผลการเลือกตั้งมากที่สุด นั่นเพราะนักศึกษาต้องการรู้เหตุการณ์เพื่อช่วยในการตัดสินใจ เพื่อใช้ในการพูดคุยนทนา เพื่อรับรู้เหตุการณ์และต้องการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดการเปิดรับสื่อและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราวุธ ผลเจริญ (2551) เรื่อง “การเปิดรับสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ” ซึ่งศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ทั้งนี้ข่าวสารที่นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเลือกสนใจมากที่สุด คือ ผลการเลือกตั้ง ซึ่งนักศึกษาเลือกสนใจข่าวสารดังกล่าวเพราะสอดคล้องกับความรู้ ความเข้าใจหรือทัศนคติเดิมของนักศึกษานั้นเอง

นอกจากนี้ การที่นักศึกษาเลือกเปิดรับสื่อมวลชนโดยเฉพาะโทรทัศน์และยังให้ความสนใจประเด็นข่าว คือ ผลการเลือกตั้งซึ่งสื่อมวลชนจัด

วาระข่าวสารดังกล่าวให้เป็นข่าวสำคัญ แสดงให้เห็นว่า สื่อมวลชนและการจัดวาระข่าวสารของสื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ดังนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ด้านการพัฒนาการเมืองในด้านตัวบุคคล ผู้ส่งสารที่ต้องการส่งสารด้านการเมืองกับผู้รับสารที่เป็นนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควรเลือกใช้สื่อมวลชนโดยเฉพาะโทรทัศน์ในการส่งข้อมูลข่าวสารทางด้านการเมืองไปยังกลุ่มเป้าหมายนี้ และควรจัดวาระข่าวสาร กล่าวคือ หากต้องการให้ผู้รับสารที่เป็นนักศึกษากลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เปิดรับสารใดควรจัดให้ข่าวสารนั้นมีประเด็นที่น่าสนใจ และถูกนำเสนอในปริมาณที่เหมาะสมผ่านสื่อมวลชน ผู้รับสารกลุ่มนี้ก็จะเปิดรับข่าวสารส่งผลให้สื่อมวลชนสามารถพัฒนาการเมืองในระดับบุคคลได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดบทบาทของสื่อมวลชนทางการเมือง

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรม อธิบายว่า ความรู้เป็นกระบวนการภายในที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคล ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความรู้ทางการเมืองในระดับมาก โดยมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของประชาชนมากที่สุด รองลงมาคือมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิในระบอบประชาธิปไตย และถัดไปมีความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง นอกจากนี้ ยังพบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมากที่สุด และรองลงมาคือมีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับประเทศ ซึ่งพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองดังกล่าว น่าจะเป็นผลมาจากการมีความรู้ทางการเมืองในเรื่องสิทธิหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งอภิปรายได้ว่าเกิดการโน้มเอียงด้านความรู้

ความเข้าใจตามแนวคิดของ Almond and Verba (1972) กล่าวคือ ทักษะคติทางการเมืองจะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความโน้มเอียงด้านความรู้ความเข้าใจ ความโน้มเอียงด้านความรู้สึก และความโน้มเอียงด้านการประเมินค่า ซึ่งหมายถึง การตัดสินใจและการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ทั้งนี้พฤติกรรมทางการเมืองของนักศึกษา คือ การออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างหนึ่ง

นอกจากนี้ ความรู้ทางการเมืองยังมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อมวลชนด้วย โดยการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนจะนำไปสู่การรับรู้ความคิด ความรู้สึกของบุคคลอื่น การยอมรับนวัตกรรมใหม่ การมีความรู้ทางการเมือง การมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความมุ่งหวังทางการศึกษาและอาชีพ ซึ่งผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน นั้นจึงอาจช่วยส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ทางการเมืองในระดับมากด้วยเช่นกัน

ด้านทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชน ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: กรณีศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC)” (จุฑามาศ ประยูรทอง, 2547) ซึ่งศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยอัสสัมชัญมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ส่วนนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีส่วนร่วมในระดับสูง

จะเห็นได้ว่า นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง ยกเว้นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งอาจเป็นเพราะ

มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการเรียนการสอนด้านกฎหมายและการปกครองนั่นเอง ส่วนปรากฏการณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาที่อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายผลได้ว่า รัฐบาลควรระดมทุนการสร้างความเข้าใจกับประชาชน เพราะรัฐยังรวมศูนย์อำนาจและใช้กระบวนการ ที่เรียกว่า D-A-D Syndrome กล่าวคือ กลุ่มอาการตัดสินใจ ประกาศ และปกป้อง หมายถึง รัฐตัดสินใจว่าจะทำอะไร แล้วประกาศให้ประชาชนรับรู้ จากนั้นก็ปกป้องว่าสิ่งที่รัฐตัดสินใจเป็นสิ่งดี การมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มนักศึกษาในสังคมไทยจึงยังไม่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลมีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรมการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส./สว. ถัดไปคือตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองในกิจกรรมการพูดคุยถกเถียงทางการเมือง ซึ่งสามารถอธิบายโดยใช้กรอบความคิดในการศึกษาลักษณะและระดับการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองมี 4 ลักษณะ คือ ร่วมรับรู้ ร่วมคิดร่วมดำเนินการ และร่วมตรวจสอบนั้น นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลมีลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ ร่วมรับรู้ และร่วมคิด ซึ่งยังไม่มีลักษณะไปถึงการร่วมดำเนินการและร่วมตรวจสอบ

สำหรับการอภิปรายผลค่าความสัมพันธ์ การเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้

ทางการเมืองในเรื่องความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และความรู้เกี่ยวกับสิทธิในระบอบประชาธิปไตย แต่เป็นค่าความสัมพันธ์ทางลบ แสดงว่า ยิ่งนักศึกษาเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาทางการเมืองมากก็จะยิ่งทำให้นักศึกษามีความรู้ทางการเมืองในเรื่องดังกล่าวลดลง นั่นอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มที่ศึกษาเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาทางการเมืองมากที่สุด คือ เพื่อน ซึ่งเป็นสื่อบุคคลที่อาจให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อนได้ ส่วนการเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ทางการเมืองในเรื่องความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการถอดถอนผู้แทน และความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเรื่องความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เป็นค่าความสัมพันธ์ทางลบ แสดงว่า ยิ่งนักศึกษาเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองมากก็จะยิ่งทำให้นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันลดลง นั่นอาจเป็นเพราะว่ากลุ่มที่ศึกษาเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองมากที่สุด คือ สื่อโทรทัศน์ ซึ่งแม้ว่าสื่อโทรทัศน์จะสามารถให้ข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้องมากกว่าสื่อบุคคล แต่สื่อโทรทัศน์ปัจจุบันมักนำเสนอการรายงานสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าการให้ความรู้โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องกฎหมาย จึงทำให้ผู้รับสารได้รับความรู้ด้านอื่นมากกว่าความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน

สำหรับเรื่องความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการถอดถอนผู้แทน และความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เป็นค่าความสัมพันธ์ทางบวก แสดงว่า ยิ่งนักศึกษาเปิดรับสื่อที่

ใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองมากยิ่งขึ้น ทำให้ให้นักศึกษามีความรู้ในเรื่องพรรคการเมือง สิทธิในการถอดถอนผู้แทนและสิทธิในการเลือกตั้งมากขึ้น นั่นก็เพราะสื่อมวลชน โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ในปัจจุบันจะนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพรรคการเมือง การยุบพรรคการเมือง ตลอดจนสิทธิหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้นนั่นเอง

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยทดสอบความสัมพัทธ์แล้ว พบว่า การเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาทางการเมืองของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องการรวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์ และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ โดยเป็นค่าความสัมพันธ์ทางบวก แสดงว่า ยิ่งนักศึกษาเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาทางการเมืองมากยิ่งขึ้นยิ่งทำให้ นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องการรวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์ และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ มากขึ้น อาจเป็นไปได้ว่าการที่กลุ่มนักศึกษาเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาทางการเมืองมากที่สุด คือ เพื่อน ซึ่งเป็นสื่อบุคคลที่มีความสามารถในการโน้มน้าวใจ อาจส่งผลให้นักศึกษาต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่เกี่ยวกับการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาท้องถิ่นทั้งของตนเองและท้องถิ่นของเพื่อน ส่วนการเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นกับสภาที่ปรึกษา หรือองค์กรอิสระอื่น การเข้าร่วมกิจกรรมร่วมประชุม รมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งกับพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมในการประชุมรณรงค์เคลื่อนไหวทางการเมือง และการสนับสนุนนักการเมือง/พรรคการเมือง แต่เป็นค่าความสัมพันธ์

ทางลบ แสดงว่า ยิ่งนักศึกษาเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองมากยิ่งขึ้นยิ่งทำให้ นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในเรื่องดังกล่าวลดลง นั่นอาจเป็นเพราะว่าเรื่องดังกล่าวมีความซับซ้อนมากขึ้น และนักศึกษาอาจไม่รู้กระบวนการ วิธีการ หรือขั้นตอนในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กรต่าง ๆ นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะความขัดแย้งทางการเมืองในปัจจุบัน (พ.ศ. 2554) มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น จึงอาจเป็นผลทำให้ นักศึกษา ยิ่งเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองมากเท่าใด ยิ่งทำให้ นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองลดลง

นอกจากนี้ ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่า ประชาชนชาวไทยควรออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เลือกคนดีเข้าสภา แต่ไม่ปรากฏการแสดงความคิดเห็นว่า ประชาชนควรเสนอตัวลงสมัครแข่งขันในการเลือกตั้ง หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง ซึ่งอภิปรายผลได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ยังคงคิดว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองคือ การได้ไปเลือกตั้ง เพื่อเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่แทนตนเอง แล้วการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตนเองก็ได้จบลงที่ผลการเลือกตั้ง ทั้ง ๆ ที่ความเป็นจริงแล้ว การมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการกระทำโดยความสมัครใจของสมาชิกในสังคม เพื่อคัดเลือกผู้ปกครอง และเพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมทางการเมืองเหล่านี้ประกอบด้วย การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือพรรคการเมือง การติดต่อสัมพันธ์กับผู้แทนราษฎร

และยังมีลักษณะของความกระตือรือร้นทางการเมืองที่พิจารณาจากการสมัครเป็นสมาชิกการเมืองอย่างเป็นทางการ การช่วยรณรงค์หาเสียง การแข่งขันกันเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (McClosky, 1968 อ้างถึงใน พรรณราย ชันธกิจ, 2548)

ดังนั้น การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จึงยังไม่ใช่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูงสุด การที่นักศึกษาหรือประชาชนคิดแค่เพียงกระบวนการเลือกตั้ง จึงอาจเป็นการเสียโอกาสของสังคมที่จะสามารถดึงเอาความฉลาดและความสามารถของประชาชนออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่สังคม อันจะนำไปสู่ความโปร่งใส และยังเป็นกิจกรรมที่สามารถสื่อสารระหว่างรัฐบาลกับประชาชนเพื่อแสดงออกถึงความต้องการระหว่างกัน ผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

4. สรุป

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาสนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมืองกับเพื่อนมากที่สุด และติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรสร้างบรรยากาศภายในสถาบันให้มีแหล่งเรียนรู้ แหล่งพักผ่อนตามอัธยาศัย และสื่อโทรทัศน์เพื่อให้นักศึกษาได้ร่วมกันติดตามข่าวสารทางการเมือง ร่วมพูดคุย ถกเถียงประเด็นทางการเมือง และร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง นับเป็นการสร้างบรรยากาศในการร่วมรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้ดีทางหนึ่งตามลักษณะพฤติกรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

นอกจากนี้ นักศึกษามีความรู้ทางการเมืองอยู่ในระดับมาก โดยมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของประชาชนมากที่สุด แต่นักศึกษากลับมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยค้นพบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่นมากที่สุด ดังนั้น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จึงควรสนับสนุนให้นักศึกษาได้ทำกิจกรรมรณรงค์ในการเลือกตั้ง ตลอดจนควรพัฒนานักศึกษาให้เป็นกลุ่มผู้นำเยาวชนในระดับท้องถิ่นรณรงค์ให้เยาวชนเห็นความสำคัญของการเมืองและไปใช้สิทธิเลือกตั้ง รวมถึงสนับสนุนให้นักศึกษาได้มีโอกาสทำงานร่วมกับองค์กรอิสระต่าง ๆ ในการสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อลดจำนวนบัตรเสีย และกระตุ้นให้คนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมทางการเมืองได้

5. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอขอบคุณคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยแนะนำสถานที่ และช่วยแจกแบบสอบถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอขอบคุณ นางสาวปัทมา มาสุริยะ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป แผนกการเงิน สังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก (อุเทนถวาย) ในการอำนวยความสะดวก และช่วยแจกแบบสอบถามให้ผู้วิจัยที่วิทยาเขตอุเทนถวาย สุดท้ายนี้ขอขอบคุณนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตกรุงเทพมหานครทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนด้วยการตอบ

แบบสอบถาม และได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์
ยิ่งต่อการทำวิจัยครั้งนี้

6. เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม และคณะ. ม.ป.ป. **โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นตามรัฐธรรมนูญ**. กรุงเทพมหานคร.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา, กรม. 2542. **วิกฤตกระบวนทัศน์ มโนทัศน์ เพื่อการปฏิรูปการศึกษา**. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์.
- จุฑามาศ ประยูรทอง. 2547. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา: กรณีศึกษาเปรียบเทียบนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงกับมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC)**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เจมส์ แอล เครตัน (ผู้แต่ง) วันชัย วัฒนศัพท์ (ผู้แปล). 2544. **คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ออฟเซ็ท.
- دنۇفل اونجىنداملى. 2545. **การเปิดรับข่าวสารความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการปฏิรูปอุดมศึกษาของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นาริวรรณ กลิ่นรัตน์. 2550. **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของชนกลางไทยในกระแสโลกาภิวัตน์**. ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิลบล ใจอ่อนนุ่ม. 2543. **การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์พัฒนาการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประโยชน์ เจริญสุข และคณะ. 2551. **ลัทธิหน้าที่กับบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาประเทศ**. กรุงเทพมหานคร.
- พรรณราย ชันธกิจ. 2548. **บทบาทและหน้าที่ขององค์กรสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอ.พี. กราฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- เลขาธิการวุฒิสภา, กรม. 2551. **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550**. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- วราวุธ ผลเจริญ. 2551. **การเปิดรับสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Almond, G.A. and Verba, S. 1972. **The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nation**. New Jersey: Princeton University Press.